

KOMPLEKS KRALJEVOG I BELOG DVORA NA DEDINJU, KAO NAJVECI KULTURNO-ISTORIJSKI SPOMENIK, OTVARA SE ZA JAVNOST

O kraljevskom dvoru mora da brine drzava

* U "zabranjenom gradu" su originali Rembranta, dela Rafaelove i Boticelijeve skole, Mestrovica, Pedje Milosavljevica, Mice Popovica, vaze iz dinastije Ming...

* U saradnji sa Narodnim muzejom i SANU treba formirati grupu nasih i inostranih restauratora najviseg nivoa, kaze clan krunskog saveta profesor doktor Dragoljub Kavran

* Kradja umetnina dinastije Karadjordjevic bila bi veliki zlocin prema kulturnom nasledju. Zato dvorski kompleks obezbeduju Garda, MUP i licno obezbedjenje prestolonaslednika

Porodica prestolonaslednika Aleksandra od povratka u zemlju zelela je da kompleks Kraljevog i Belog dvora otvori za javnost. Taj "zabranjeni grad" smesten je na vise od 130 hektara najskuplje zemlje u Beogradu - padine Dvorskog parka spustaju se cak do Rakovickog drumu. Na nekoliko stotina metara od belomermernog Kraljevskog dvora smestio se Beli dvor, zdanje koje je kralj Aleksandar Prvi, odvojivsi potreban novac, namenio sinovima: kralju Petru Drugom, princevima Tomislavu i Andreju.

Profesor Kavran pored tapiserije flamanske skole iz 17. veka koja se raspada

Na teritoriji velicine 600 vecih imanja ima vise zgrada - kuca Zandarmerije, kuca Garde, paviljoni, gostinska, tzv. Slamnata kuca, bazeni, botanicki vrt...

- Kao i Bakingemska palata, Kraljevski dvor u Stokholmu i drugi evropski dvorovi, i nas dvorski kompleks istorijski je i kulturni spomenik nacije od najveceg znacaja - kaze clan Krunskog saveta prof. dr Dragoljub Kavran.

Shvatio je to i Tito, koji je posle kratkog boravka u Dvoru kazao "da on tom mestu ipak ne pripada". Na Titov kratki "smestaj" danas podseca grob njegove ljubavnice Davorjanke koja je sahranjena na imanju. Staresina kraljevskog doma Aleksandar Karadjordjevic smatra da je i taj grob deo istorije, isto koliko i metak iz partizanske puske kojim je usred cela pogodjena freska Isusa Pantokratora u kupoli dvorske kapele. Celokupna imovina doma Karadjordjevica je konfiskovana Ukazom iz 1947. godine. Do povratka prestolonaslednika 2001. godine, u Kraljevskom dvoru niko nije obitavao, jer je Milosevic izabrao Beli dvor za svoju rezidenciju.

Prolaz od kraljevog dvora do kapele

Nazalost, neprocenjivo umetnicko blago, medju kojim se nalaze originali Rembranta, Kanaleta, Nikole Pusena, Palma Vekije, dela Rafaelove i Boticelijeve skole, veoma je osteceno neadekvatnim odrzavanjem.

- Lose restaurirana slika je upropascena slika. U saradnji sa Narodnim muzejom i SANU trebalo bi formirati grupu nasih i inostranih strucnjaka koju bi cinili restauratori najviseg nivoa. I druga umetnicka dela moraju se hitno spasavati: zid sale za prijeme krasi tapiserija flamanske skole iz 17. veka "Poklonjenje kraljeva" koja se doslovce rascijava od sopstvene tezine - kaze prof. Kavran.

U dvorima su i remek-dela domacih umetnika Riste Stijovica, Mestrovica, Pedje Milosavljevica, Mice Popovica, kao i mnogo dekorativnih predmeta: vencane skrinje kralja Petra Prvog, vaze iz dinastije Ming, skupoceno srebro...

Stoga je predlog kraljevske porodice da dvorski kompleks, unikatne i neprocenjive vrednosti, ne bude u rukama pojedinca, vec u vlasnistvu drzave, a da titular trajnog plodouzivanja bude prestolonaslednik i clanovi njegove porodice.

Mestrovic u dvoristu

Kavran smatra da srpska javnost jos ne razume ulogu savremene monarhije.

- Srednjovekovna i savremena ustavna parlamentarna monarhija bitno se razlikuju. Monarh danas samo predstavlja drzavu, povecava njen ugled, povezuje je sa drugim drzavama kontaktima, ali ne utice na politicke odluke.

Favorizovanja ma koje stranke - nema. Crkva i Kruna su simboli jedinstva, moralni i kulturni stubovi drzave, sto znaci da su iznad politickog procesa. Clanovima kraljevskog doma nije mesto u politickoj areni - ukazuje on.

Prof. Kavran smatra da donosenje zakona o denacionalizaciji ne resava status dvorskog kompleksa jer bi na taj nacin bio raspargan na brojne naslednike i time nestao. Umetnicka dela neprocenjive vrednosti sacuvana na Dvoru pod zastitom su zakona i ne mogu se iznositi iz zemlje. Iskustvo drugih drzava koje su od nas bogatije, kaze prof. Kavran, svedoci da je najmundrije cuvati ih na jednom mestu.

- Kradja umetnina dinastije Karadjordjevic bila bi veliki zlocin prema kulturnom nasledju. Zato je najadekvatnija zastita - dvorski kompleks koji obezbedjuje Garda, MUP i licno obezbedjenje prestolonaslednika. Zato se i ocekuje utvrdjenje statusa dvorskog kompleksa u drzavnoj svojini kakvo je u vecini drugih drzava - završava Kavran.

Skrinja kralja
Petra Prvog

U krvnom srodstvu sa evropskim vladarima

Dinastija Karadjordjevic u krvnom je srodstvu sa vladarima koji su na celu vecine zemalja Evropske unije, a prestolonaslednik je clan Borda na celu sa princem Carlom koji povezuje 100 najprofitabilnijih kompanija sveta.

- Praunuk kraljice Viktorije u mnogim oblastima moze vise u svetu da ucini za srpski narod od bilo kog politicara. To moze da smeta samo ljudima koji ne razumeju svet. Srbija se sada nalazi u proto-demokratskom procesu - zamislite situaciju da su predsednik drzave i premijer clanovi iste stranke, nije li to, nazalost, u nasim uslovima - mogucnost za autokratiju? Ukoliko su iz suprotstavljenih partija, sukobi su neizbezni. Kod nas se politicka saglasnost tesko stvara, a lako nestaje. Monarh nema interes da se stavi ni na jednu, ni na drugu stranu, buduci da nijedna stranka ne predstavlja narod u celosti - kaze Kavran.

Vlada pomogla, ali treba jos novca

Kada je prestolonaslednik preuzeo dvor, automatski su prestale sve obaveze SRJ za odrzavanje kompleksa. Povucen je kompletan personal i prerasporedjen na druge poslove. Aleksandar Karadjordjevic je zaposlio novo osoblje i do danas ulozio vise od dva i po miliona evra za najhitnije popravke dvora.

- Vlada je odobrila 50 miliona dinara za godisnje odrzavanje. To je gest izuzetno velikog znacaja, ali to ipak ne pokriva potrebna ulaganja - zakljucuje prof. dr Kavran.

izvor: "Glas javnosti"